

opinie

Prezentul Uniunii Europene și obiectivul de a construi un viitor rezilient

În discursul despre [starea Uniunii Europene](#) (UE) adresat recent de către președintele Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, a fost utilizată în deschidere remarcă potrivit căreia „mulți sunt cei care simt că s-au oprit din trăit, în timp ce lumea a evoluat cu rapiditate”. Acest enunț a caracterizat o perioadă neașteptată în istoria noastră recentă - cea a unei pandemii în plină desfășurare și a semnalat modul în care a fost resimțită criza de către oamenii din întreaga lume.

În timp ce măsurile de distanțare socială și de limitare a riscului de îmbolnăvire au redus mobilitatea și dinamica globală, evoluțiile extraordinare din lumea științei au condus la lansarea și implementarea campaniei de vaccinare, fapt ce a contribuit la deblocarea și redresarea economiilor... pag 2

eveniment

în acest număr

IER continuă seria evenimentelor dedicate Conferinței privind Viitorul Europei

În data de 28 septembrie, Institutul European din România, în parteneriat cu Ministerul Afacerilor Externe, a organizat dezbateră cu tema „Economie post-pandemie”.

Invitați la acest eveniment au fost: **Mihaela Ștefan-Simion**, director general, Departamentul pentru Uniunea Europeană, Ministerul Afacerilor Externe; **Siegfried Mureșan**, membru al Parlamentului European, grupul Partidului Popular European (PPE); **Alina Bârgăoanu**, prof. univ. dr. Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, președinte al Consiliului de Administrație, Institutul European din România; **Daniel Dăianu**, academician, președintele Consiliului Fiscal, prof. univ. dr. Școala Națională de Studii Politice și Administrative; **Gabriela Drăgan**, prof. univ. dr. Academia de Studii Economice, București; **Ciprian Stănescu**, președinte Social Innovation Solutions; **Laura Marinaș**, conf. univ. dr. Academia de Studii Economice, București; **Florian Neagu**, director adjunct, Direcția de Stabilitate Financiară, Banca Națională a României. Dezbateră a fost moderată de **Eliza Vaș**, expert Serviciul Studii Europene din cadrul IER.

Evenimentul face parte din seria dedicată Conferinței privind Viitorul Europei și a avut ca principal obiectiv promovarea dezbaterii privind viitorul Uniunii și sporirea gradului de conștientizare a cetățenilor asupra evoluțiilor politice, economice și sociale. De asemenea, dezbateră a avut scopul de a analiza efectele pandemiei asupra politicilor economice, precum și implicațiile crizei sanitare asupra gândirii și raționamentelor economice contemporane.

În acest context, printre subiectele discutate s-au aflat: importanța dialogului și a exprimării opiniei cetățenilor în cadrul evenimentelor legate de Conferința privind viitorul Europei, procesele de redresare și reziliență pentru economiile și societățile europene în timpul și post-pandemie, necesitatea pregătirii Uniunii Europene pentru crizele viitoare.

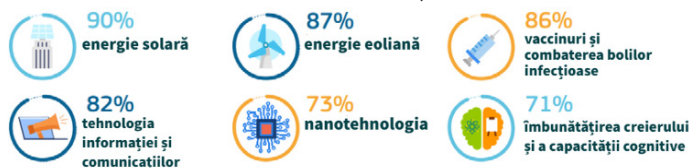
Înregistrarea dezbaterii este disponibilă pe canalul [YouTube](#) al IER. Pentru mai multe detalii vă rugăm să accesați site-ul Institutului, secțiunea [Evenimente](#).

Laura Ștefania Anton
Serviciul Comunicare

- 3 Al treilea atelier ELRC organizat în România
- 3 Serviciul european de acțiune externă: 10 ani
- 4 Dezbateră despre viitorul Europei
- 5 Seminarul tinerilor profesioniști din domeniul politicilor publice
- 6 Analiza asistenței UE pentru Asia Centrală în contextul pandemiei
- 7 Lansare „România sustenabilă: concepte și instrumente”
- 7 Nevoile de formare ale administrației publice

[continuare de la pag. 1] De altfel, în Eurobarometrul special publicat în septembrie 2021, tehnologiile și inovațiile legate de vaccinuri sunt văzute de 86% dintre respondenți ca având un efect pozitiv asupra vieții lor în următorii 20 de ani (Figura 1).

Figura 1. Tehnologii și inovații despre care europenii cred că vor avea un efect pozitiv asupra modului lor de viață din următorii 20 de ani

Sursa: Eurobarometru special 516 (Comisia Europeană), 2021.

Dacă în discursul omonim din 2020, șefa executivului european amintea despre „fragilitatea lumii în care trăim” și despre dezideratul de a construi o uniune europeană a sănătății, în prezentarea susținută în luna septembrie a.c., a oferit dovezi despre acțiunile implementate la nivel european și rezultatele obținute: **peste 70% din adulții din UE sunt vaccinați complet, iar peste 130 de țări din întreaga lume au avut acces la dozele oferite de către Uniune.** De asemenea, a anunțat crearea unei noi misiuni de pregătire și de reziliență în materie de sănătate pentru întreaga UE și propunerea unei noi strategii europene pentru asistența medicală.

Pe lângă aspectele privitoare la politica de sănătate, au fost tratate cu prioritate în discurs domeniile legate de **transformarea digitală și de combaterea efectelor schimbărilor climatice.** Un pas important în concretizarea autonomiei strategice este reprezentat de viitorul Act european privind cipurile, care ar urma să contracareze consecințele crizei internaționale a semiconducătorilor. Spre exemplu, o mașină modernă conține **între 1500 și 3000 de cipuri** necesare pentru asigurarea funcționalităților ce țin de performanța motorului, setările de siguranță sau sistemele de divertisment. Având în vedere că Uniunea Europeană se situează în topul internațional al producătorilor de automobile, criza semiconducătorilor poate conduce la pierderi financiare semnificative în anii următori. [Statisticile](#) arată că în primul an al pandemiei (2020) **producția de automobile în Uniunea Europeană a scăzut 23,3% în comparație cu 2019.**

În ceea ce privește atenția acordată gestionării efectelor schimbărilor climatice, Ursula von der Leyen a afirmat că va fi creat un **nou Fond pentru combaterea sărăciei energetice și va fi stabilit un preț pentru poluare.** De asemenea, a amintit despre sprijinul care va fi acordat statelor terțe pentru protejarea biodiversității, respectiv alocațiile financiare care vor fi utilizate de către Uniune pentru a răspunde cooperării globale în materie de acțiune climatică. Printre proiectele de tranziție energetică finanțate de către Uniune în viitor se numără și **crearea unei piețe pentru hidrogenul verde care să conecteze cele două țărmuri ale Mediteranei.** Această investiție în Europa și în Africa va face parte din noua strategie a UE privind conectivitatea, care va fi bazată pe transparență și bună guvernare. Putem considera că strategia va reprezenta oferta europeană pentru statele terțe care au fost vizate de către politica investițională a Republicii Populare Chineze.

Din expunerea președintelui Comisiei nu au lipsit aspectele legate de **stabilitatea în vecinătatea europeană, amenințările cu care se confruntă UE** (atacul hibrid a fost menționat explicit inclusiv cu scopul acestuia de a destabiliza Europa), **apărarea europeană** (în care este inclusă cooperarea mai strânsă între serviciile de informații, care ar putea conduce și la **crearea unui centru comun de conștientizare a situației**). De asemenea, a fost amintit noul pact privind migrația și azilul, respectiv **apărarea valorilor europene** (îndeosebi a statului de drept, a libertății de exprimare și a democrației). Prioritățile exprimate în discurs sunt corelate și cu evoluțiile prezentate în [Raportul anual de analiză prospectivă strategică](#) - „Capacitatea și libertatea de acțiune ale UE”, publicat tot în luna septembrie. În cadrul raportului au fost detaliate **patru tendințe principale identificate la nivel mondial care afectează capacitatea și libertatea de acțiune ale UE:** schimbările climatice și alte provocări legate de mediu, hiperconectivitatea digitală și transformarea tehnologică, presiunile asupra democrației și a valorilor democratice, schimbările în ordinea și demografia mondială.

De asemenea, raportul include o serie de **zece domenii de acțiune în vederea materializării viziunii Uniunii Europene pentru orizontul de timp 2050, sub umbrela autonomiei strategice deschise**, între care se numără: asigurarea sustenabilității și a rezilienței sistemelor alimentare și de sănătate; garantarea accesului la energia decarbonizată; întărirea capacității de gestionare a datelor, a inteligenței artificiale și a tehnologiilor de vârf; asigurarea și diversificarea aprovizionării cu materii prime critice; construirea poziției de prim actor care influențează agenda globală în setarea de standarde; consolidarea securității, apărării și accesului în spațiu; întărirea rezilienței instituțiilor democratice.

Autonomia strategică deschisă și reziliența sunt concepte ce au fost tot mai des utilizate în documentele de politici și de perspectivă strategică ale Uniunii Europene din ultimul an și jumătate. Cu toate acestea, nu este clar ce ar include sfera de cuprindere a celor doi termeni și care este înțelegerea existentă în rândul statelor membre. Precursora autonomiei strategice poate fi considerată suveranitatea europeană invocată în discursul președintelui Comisiei Europene din 2018, Jean-Claude Juncker, în timp ce reziliența a reprezentat un concept folosit în trecut îndeosebi pentru a caracteriza procese de consolidare instituțională și cetățenească specifice politicii externe și ajutorului pentru dezvoltare. În absența unui proces de dezbatere a autonomiei strategice deschise și a rezilienței strategice, există riscul ca aceste concepte să fie greșit interpretate de către cetățeni, iar obiectivul de a construi un viitor rezilient să fie mai degrabă un apanj al instituțiilor și mai puțin o preocupare activă a oamenilor.

Eliza Vaș
Redactor-șef Newsletter

Cel de-al treilea atelier ELRC organizat în România: statutul și perspectivele tehnologiilor limbajului pentru limba română

România, alături de celelalte state din Uniunea Europeană, de Islanda și de Norvegia, participă la programul ELRC (European Language Resource Coordination: Coordonarea Europeană a Resurselor Lingvistice). Programul a fost inițiat în anul 2015, în cadrul CEF (Connecting Europe Facility: Mecanismul pentru interconectarea Europei) și funcționează în prezent în cadrul programului „Europa digitală”.

Periodic, în toate țările participante sunt organizate ateliere care contribuie la conștientizarea importanței pieței unice digitale, egal accesibilă în limba fiecărui stat. Conectarea și interoperabilitatea serviciilor publice din statele membre ale UE, din Islanda și din Norvegia pot contribui semnificativ nu numai la sporirea eficienței administrației publice, ci și a competitivității mediului de afaceri, respectiv a creșterii calității vieții cetățenilor.

În România, primul atelier a avut loc în data de 23 martie 2016, iar cel de-al doilea în data de 1 noiembrie 2018. Dacă la primele două ateliere s-a pus accentul pe prezentarea programului ELRC, pe *eTranslation* și pe rolul instituțiilor publice din statele membre, cel de-al treilea atelier ELRC și-a propus să sublinieze importanța colaborării dintre utilizatori și prestatorii de servicii astfel încât tehnologiile limbajului să se dezvolte cât mai mult posibil în era inteligenței artificiale.

Cel de-al treilea atelier ELRC din România, desfășurat online în data de 29 septembrie 2021, a fost organizat de Consorțiul ELRC, de Institutul de Cercetări pentru Inteligență Artificială „Mihai Drăgănescu” din cadrul Academiei Române și Institutul European din România.

Experți din mediul academic, din cadrul instituțiilor publice și din sfera privată au discutat despre potențialul tehnologiilor limbajului și al inteligenței artificiale, cu accent pe tehnologiile limbajului dezvoltate în România și în Uniunea Europeană, fiind prezentat și modul în care sunt utilizate în sectorul public din România. De altfel, atelierul a inclus și o demonstrație a tehnologiilor limbajului dezvoltate în România pentru limba română. De asemenea, a fost prezentată platforma *eTranslation*, dezvoltată de Comisia Europeană, ce oferă servicii gratuite de traducere automată atât instituțiilor publice, cât și IMM-urilor.

Totodată, s-a subliniat valoarea datelor pentru dezvoltarea de tehnologii lingvistice de top și au fost trecute în revistă atât practicile existente, cât și provocările pentru crearea, managementul și partajarea datelor lingvistice. Informațiile prezentate în timpul atelierului au fost numeroase și complexe, iar din dezbateri a reieșit că e nevoie de mai multă colaborare între părțile interesate și mediatizare atât a soluțiilor existente, cât și a provocărilor din domeniu. Pentru mai multe informații, vă invităm să consultați prezentările susținute în cadrul acestui atelier pe site-ul ELRC, în [secțiunea dedicată evenimentelor](#).

Egalitatea limbilor în era digitală necesită eforturi mai mari pentru limba română, dar suntem convingeți că fiecare instituție și fiecare cetățean poate contribui la dezvoltarea tehnologiilor limbajului prin utilizarea corectă a limbii naționale inclusiv în mediul digital, prin colectarea, donarea și reutilizarea resurselor lingvistice.

Laura Mihăilescu
Reprezentant Național Serviciii Publice - ELRC

Primul deceniu al Serviciului european de acțiune externă: 2011 - 2021

La 1 decembrie 2020 au fost serbați 10 ani de la înființarea Serviciului european de acțiune externă (SEAE). În cele ce urmează vom prezenta cadrul legal care fundamentează apariția și funcționarea serviciului, atribuțiile și structura sa, precum și principalele momente din acești primi 10 ani de existență.

Cadrul legal pentru lansarea SEAE apare după semnarea (2007) și ratificarea (2009) Tratatului de la Lisabona, însă a devenit funcțional la data de 1 ianuarie 2011. Conform Tratatului de la Lisabona, mai multe instituții ale Uniunii urmau să fie implicate în procesul de creare a serviciului: Consiliul, Parlamentul și Comisia. Întregul proces avea să fie inițiat de către Înaltul Reprezentant care, după consultarea Parlamentului și obținerea acordului Comisiei, urma să înainteze Consiliului propunerea de înființare. Această consultare extinsă a mai multor decidenți a avut ca scop asigurarea transparenței procesului decizional - cum va fi structurată instituția, cine și cum va ajunge să ocupe pozițiile administrative, deci partea internă organizației, precum și relația sa cu celelalte ramuri instituționale ale Uniunii¹.

Rolul principal al SEAE este de a crește profilul UE pe plan internațional, urmărind în același timp o afirmare mai mare a valorilor și a intereselor sale. Deși pare a avea un scop general, SEAE asigură un spațiu de acțiune suficient de larg pentru a permite un răspuns coordonat dat diferitelor crize și probleme care au apărut sau pot să apară pe scena internațională

¹ EEAS, Creation of the EEAS (25/11/2019), https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/3648/creation-eeas_en (15.09.2021).

și poate fi identificat cu Uniunea Europeană ca entitate distinctă. Pe lângă Înalțul Reprezentant, serviciul oferă asistență atât Președintelui Consiliului European, cât și Președintelui Comisiei sau/și altor comisari în activitățile pe care aceștia le desfășoară în domeniul afacerilor externe. De asemenea, serviciul se află în strânsă legătură și cu Parlamentul European, prin semnarea Declarației privind responsabilitatea politică și prin oferirea de sprijin europarlamentarilor aflați în vizite externe².

#EEAS10
2011–2021
EUROPEAN UNION
EXTERNAL ACTION SERVICE

Serviciul are un sediu central aflat la Bruxelles, precum și delegații și birouri ale UE care se află peste tot în lume, fie în state, fie în cadrul organizațiilor internaționale. Începând cu data de 1 septembrie 2021, serviciul are o nouă organigramă, menită să-i eficientizeze activitatea³. Relația strânsă dintre Înalțul Reprezentant și serviciu, ca principal instrument prin care acesta poate implementa și aplica deciziile pe plan internațional este reflectată și în structura administrativă. Serviciul se află în subordinea Înalțului Reprezentant pentru afaceri externe și politica de securitate, funcție deținută în prezent de Josep Borrell. Acest lucru se bazează pe faptul că Înalțul Reprezentant este arhitectul Politicii de securitate și apărare comună (PSAC), parte a Politicii externe și de securitate comună (PESC). Serviciul este condus de un secretar general care este ajutat de trei secretari adjuncți: unul pentru Probleme economice și globale, unul pentru PSAC și răspunsul în caz de criză și un altul pentru Afaceri politice. Urmează organizarea pe criteriul geografic, cu următoarele arii de acțiune: Africa, America, Asia și Pacific, Europa, Europa de Est și Asia Centrală, Orientul Mijlociu și Africa de Nord. De asemenea, există și un departament pentru Relațiile multilaterale și agenda globală. Departamentul tematic cuprinde problematice diverse precum: respectarea drepturilor omului, promovarea democrației, dezvoltare, fenomenul migrației și răspunsul la crize⁴. Pentru o abordare mai integrată și completă a problemelor ce necesită o atenție deosebită, există un număr de nouă reprezentanți speciali ai Uniunii Europene. Aceștia trebuie să joace un rol activ în asigurarea „păcii, stabilității și a domniei legii” în regiunile în care își desfășoară activitatea. Zonele geografice sau tematicile pentru care au fost numiți reprezentanți speciali sunt: Bosnia și Herțegovina, Asia Centrală, Cornul Africii, Drepturile omului, Kosovo, Procesul de pace din Orientul Mijlociu, Sahel, Caucazul de Sud și criza din Georgia, Dialogul Belgrad-Priștina și alte chestiuni regionale din Balcanii de Vest.

Primul Înalț Reprezentant al Uniunii, Catherine Ashton, a stabilit ca priorități: lansarea SEAE, relația cu vecinătatea și relația cu partenerii strategici. Momentul începerii activității serviciului a avut loc într-o perioadă extrem de turbulentă pentru vecinătatea sudică a Uniunii, ca urmare a Primăverii arabe. Al doilea Înalț Reprezentant, Federica Mogherini, numără probabil printre cele mai cunoscute acțiuni ale sale publicarea în 2016 a Strategiei globale de politică externă și de securitate a Uniunii Europene, care urmează Strategiei europene de securitate din 2003 și care a fost adoptată după criza din Ucraina și anexarea ilegală a Crimeei de către Federația Rusă în 2014. După spusele sale, alte momente importante pe parcursul acestui mandat au fost: semnarea Acordului nuclear cu Iranul și instituirea cooperării structurate permanente (PESCO)⁵. Al treilea, și actualul, Înalț Reprezentant al Uniunii, Josep Borrell, a trebuit să găsească soluții într-o lume afectată de o pandemie generată de COVID-19.

Prin Serviciul european de acțiune externă, UE continuă să demonstreze sprijinul său pentru o ordine multilaterală și bazată pe reguli. Evenimentele și crizele din acest ultim deceniu au arătat necesitatea unei voci comune a UE în afacerile globale, unde apar amenințări tot mai diverse și complexe, cum ar fi pandemii, instabilitate politică, inegalitate accentuată. Prin urmare, este nevoie de mai multă acțiune comună.

Mihaela-Adriana Pădureanu
Serviciul Studii Europene

² EEAS, 2013 Annual Activity Report Ref. Ares(2014)1114497 - 09/04/2014, p. 4 https://eeas.europa.eu/sites/default/files/annual_activity_report_2013_en.pdf (15.09.2021).

³ EEAS, Organisation chart of the EEAS (01/09/2021), https://eeas.europa.eu/sites/default/files/2021-01-09-eeas_orgchart_0.pdf (15.09.2021).

⁴ EEAS, About the European External Action Service (EEAS) (25/11/2019), https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/82/about-european-external-action-service-eeas_en (15.09.2021).

⁵ EEAS, Debate The EU in a changing world - Staying on course in troubled waters https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/89786/eeas-10-%E2%80%93-europe-worldwide_en (15.09.2021).

Dezbateri cu privire la viitorul Europei, cu participarea secretarului de stat pentru afaceri europene, Iulia Matei, și a secretarului de stat francez pentru afaceri europene, Clément Beaune

La data de 14 septembrie 2021, secretarul de stat pentru afaceri europene, Iulia Matei, și secretarul de stat francez pentru afaceri europene, Clément Beaune, au participat la o dezbateri cu studenții din România, despre viitorul și provocările cu care se confruntă Uniunea Europeană. Evenimentul a avut loc la Biblioteca Centrală Universitară din București, fiind organizat de Ministerul Afacerilor Externe al României și Ambasada Franței în România. Discuțiile au fost moderate de Alexandra Iancu, conf. univ. dr. în cadrul Facultății de Științe Politice, Universitatea din București.

Pe parcursul dezbaterii, secretarul de stat pentru afaceri europene, Iulia Matei, a subliniat nevoia participării tinerilor

la procesul de consultare democratică reprezentat de Conferința privind viitorul Europei. Oficialul român a punctat importanța președinției Franței la Consiliul Uniunii Europene, care se va desfășura în prima jumătate a anului 2022, perioadă ce se va suprapune cu încheierea lucrărilor Conferinței. De asemenea, Iulia Matei a arătat că impactul crizei sanitare și economice s-a manifestat inclusiv prin reafirmarea semnificației și relevanței valorilor europene, printre care coeziunea, unitatea și solidaritatea. Oficialul român a reiterat sprijinul României pentru o politică coerentă și credibilă a Uniunii Europene în raport cu statele din vecinătate, referindu-se atât la Balcanii de Vest, cât și la Parteneriatul Estic.

Secretarul de stat francez pentru afaceri europene, Clément Beaune, a evidențiat contribuția României la consolidarea proiectului european în perioada deținerii președinției rotative a Consiliului Uniunii Europene. De asemenea, oficialul francez a subliniat că deciziile luate în prima perioadă a crizei generate de pandemia COVID-19 au demonstrat importanța solidarității europene, principiu ce va rămâne fundamental și pentru procesul de redresare economică post-pandemie. De asemenea, Clément Beaune a explicat că procesul dezbaterii democratice va continua și după Conferința privind viitorul Europei, încurajând totodată participarea tinerilor la dezbateri, în calitate de beneficiari pe termen mediu și lung ai integrării europene.

În cadrul secțiunii de dialog cu publicul, studenții au adresat întrebări pe tematici diverse: problematici subsumate tranziției digitale, relațiile dintre Uniunea Europeană și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, viitorul spațiului Schengen etc. În ceea ce privește subiectul dublei tranziții ecologice și digitale, Iulia Matei a menționat angajamentul european pentru un proces just și echitabil, în timp ce Clément Beaune a punctat caracterul transversal al tranziției ecologice și digitale. În raport cu procesul Brexit și viitorul relațiilor dintre UE și Regatul Unit, cei doi oficiali au fost de acord că există în continuare domenii esențiale de colaborare, printre care comerțul sau securitatea. Subiectul spațiului Schengen reprezintă o temă de interes pentru ambele state, Iulia Matei subliniind necesitatea unei decizii favorabile cu privire la aderarea României la Schengen.

Dezbaterile privind viitorul Europei, disponibilă în limba franceză, poate fi urmărită [aici](#).

Ionuț-Mircea Marcu
Serviciul Studii Europene

A XXI-a ediție a seminarului dedicat tinerilor profesioniști din domeniul politicilor publice

La începutul lunii septembrie, Economic Policy Institute din Bulgaria, cu sprijinul Hanns Seidel Stiftung, al Reprezentanței Comisiei Europene în Bulgaria, al Central European Initiative și al Ambasadei Austriei la Sofia, a organizat cea de-a XXI-a ediție a seminarului dedicat tinerilor profesioniști din domeniul politicilor publice. Ediția din 2021, desfășurată în Albena, Bulgaria, a avut ca temă centrală „Explorarea scenariilor de redresare post-COVID pentru statele din Europa Centrală și de Sud-Est”.

Cei 26 de participanți au provenit atât din state membre ale Uniunii Europene, anume România, Bulgaria și Croația, cât și din state din Balcanii de Vest. Aceștia au fost selectați pe baza unui sistem competitiv, în funcție de motivație și de experiența profesională. Institutul European din România a fost reprezentat de către Ionuț-Mircea Marcu, expert în cadrul Serviciului Studii Europene al IER. Lectorii au provenit atât din mediul academic, cât și din sectorul non-guvernamental, fiind personalități cunoscute în domeniul lor de expertiză, putând să ofere participanților nu doar informații și cunoaștere academică, ci și oportunitatea de a facilita dezbateri cu privire la temele cuprinse în programul seminarului.

Pe parcursul celor cinci zile, s-au dezbătut teme precum: impactul pandemiei asupra statelor din Europa Centrală și de Sud-Est, conceptul de autonomie strategică și implicațiile sale, instrumentul NextGenerationEU, rolul educației civice pentru buna guvernare (inclusiv în statele din Balcanii de Vest), viitorul politicii de extindere a Uniunii Europene, poziția geopolitică a statelor din Europa Centrală și de Sud-Est în contextul unui sistem internațional în schimbare rapidă etc. Chiar dacă, din motive cauzate de pandemie, nu toți lectorii au putut să se deplaseze la Albena, prin buna utilizare a instrumentelor de comunicare moderne, organizatorii au reușit să creeze un cadru propice, ce a dat naștere la ample dezbateri între lectori și participanți.

În ceea ce privește impactul pandemiei COVID-19 asupra statelor din Europa Centrală și de Sud-Est, s-a subliniat gradul relativ ridicat de incertitudine încă prezent, cât și numărul foarte mare de provocări cu care se confruntă regiunea. Cu toate acestea, așa cum a fost evidențiat în cadrul discuțiilor cu privire la NextGenerationEU, regiunea poate beneficia de procesul redresării economice, aceasta fiind necesar a se concentra asupra tranziției către economii reziliente, verzi și digitale. Ținta Comisiei Europene în evaluarea Planurilor naționale de redresare și reziliență nu este de a interveni în obiectivele economice ale fiecărui stat membru, ci, dimpotrivă, de a le sprijini în elaborarea unor planuri care să fie adaptate tranziției economice post-pandemie.

Printre temele cele mai importante ale seminarului s-a numărat viitorul procesului extinderii Uniunii Europene în Balcanii de Vest. Indiferent de poziția exprimată, respectiv optimistă sau mai degrabă pesimistă, participanții și lectorii deopotrivă au concluzionat că viitorul statelor din Balcanii de Vest este în interiorul construcției europene. Acest subiect a fost abordat din mai multe perspective, inclusiv în raport cu interesele și acțiunile altor actori geopolitici în regiune, subliniindu-se importanța unui parcurs clar și coerent pentru statele din Balcanii de Vest. În secțiunea dedicată aspectelor geopolitice, lectorii au pus evoluția statelor din Europa Centrală și de Sud-Est într-un context global, caracterizat prin creșterea gradului de incertitudine și competiție. Au fost evidențiate provocările geopolitice cu care statele din regiune se confruntă, inclusiv în raport cu Republica Populară Chineză sau alți actori din arena internațională.

De asemenea, programul a inclus și două exerciții în echipă, facilitate de către organizatori. Primul a permis participanților să pregătească o hartă a actorilor relevanți, în raport cu o propune de politică publică și o problematică date. Obiectivul acestei sesiuni a fost îmbunătățirea abilităților participanților de a analiza critic o strategie de promovare a unei politici publice, chestiune în mod cert relevantă pentru activitatea profesională a acestora. Al doilea exercițiu în echipă, desfășurat pe parcursul a trei sesiuni, a presupus pregătirea de către participanți a patru scenarii cu privire la evoluția Uniunii Europene, a statelor din Europa Centrală și de Sud-Est, respectiv a acelor din Balcanii de Vest, într-un orizont de timp mediu. Pornind de la o metodologie de analiză prezentată de organizatori, dar și în baza unor indicatori, participanții și-au argumentat propriile viziuni cu privire la aceste scenarii, reieșind în mod evident importanța aspectului uman în evitarea scenariilor pesimiste.

Ediția din 2021 a seminarului dedicat tinerilor profesioniști din domeniul politicilor publice a reprezentat o oportunitate excelentă de analiză și de dezbateră critică atât a provocărilor actuale cu care se confruntă statele din Europa Centrală și de Sud-Est, cât și a scenariilor cu privire la evoluțiile din regiune. Mai mult decât atât, seminarul a permis stabilirea de legături personale și profesionale, atât între participanți și lectori, cât și în interiorul grupului participanților, care vor conduce la numeroase proiecte și activități comune.

Ionuț-Mircea Marcu
Serviciul Studii Europene

publicații

Analiza asistenței Uniunii Europene pentru Asia Centrală în contextul pandemiei de Covid-19

În contextul pandemiei de Covid-19, Uniunea Europeană s-a concentrat în primul rând asupra protejării sănătății și bunăstării cetățenilor europeni. Cu toate acestea, o dimensiune semnificativă a măsurilor europene a reprezentat-o sprijinul acordat partenerilor externi pentru gestionarea efectelor crizei sanitare.

Asistența acordată de Uniunea Europeană țărilor din Asia Centrală (Kazahstan, Kârgâzstan, Tadjikistan, Turkmenistan și Uzbekistan) în contextul pandemiei a reprezentat un mijloc de a demonstra capacitatea UE de donator responsabil și partener angajat în regiune. Sprijinul de urgență a constituit totodată un test pentru noua strategie de cooperare UE - Asia Centrală, prezentată în 2019, care a marcat o abordare mai flexibilă, mai puțin politizată și bazată pe dialog a relațiilor interregionale.

Sprijinul acordat de UE țărilor din Asia Centrală a vizat atât nevoile de urgență în ceea ce privește accesul la produse sanitare, cât și asistența financiară pentru gestionarea efectelor socio-economice pe termen scurt și mediu ale pandemiei. Astfel, delegațiile UE de pe teren au oferit echipamente de protecție personală personalului medical, lucrătorilor vamali și instituțiilor educaționale, în timp ce experții din cadrul centrelor de excelență în reducerea riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN) ale UE au împărtășit bune practici și protocoale medicale cu autoritățile naționale din țările din Asia Centrală. Mai mult, ulterior aprobării vaccinurilor de către Agenția Europeană a Medicamentului, UE și Statele Membre au devenit cel de-al doilea contributor, după Statele Unite ale Americii, la inițiativa COVAX, iar statelor din Asia Centrală eligibile, Kârgâzstan, Tadjikistan și Uzbekistan, le-au fost alocate doze de vaccin suficiente pentru imunizarea a până la 20% din populațiile lor. În vederea recuperării pe termen lung, UE a alocat, prin inițiativa Team Europe, 124 de milioane de euro pentru programe regionale având ca scop consolidarea sistemelor naționale de sănătate, precum și pregătirea națională pentru situații de criză.

Istoricul de cooperare dintre cele două regiuni, precum și experiența flexibilității și responsabilizării din timpul pandemiei de Covid-19 oferă o bază pentru o serie de recomandări pentru consolidarea relațiilor interregionale. Cooperarea cu alți donatori internaționali cu o agendă similară este un instrument deja folosit de UE, însă care poate îmbunătățit pentru a sprijini intervențiile mai eficiente și pe scară mai largă la nivel sectorial din Asia Centrală. Prioritățile europene pentru recuperarea post-pandemică sunt compatibile cu nevoile partenerilor din Asia Centrală, iar capacitatea UE de a sprijini procedural reformele sectoriale reprezintă avantajul său regional, fiind însă nevoie de flexibilitate pentru adaptarea la

nevoile locale, inclusiv cele în context de criză. Abordarea regională, promovată de UE încă de la începutul activității sale în regiune, are în prezent mai mult potențial decât înainte datorită deschiderii autorităților din Asia Centrală, iar reprezentantul special al UE pentru Asia Centrală poate sprijini responsabilitatea locală și implementarea eficientă. Statele membre pot contribui semnificativ la dialogurile sectoriale și asistența tehnică, iar experiența tranziției politico-economice a statelor din Europa Centrală și de Est, inclusiv România, reprezintă un mijloc eficient pentru construirea unui dialog de la egal la egal cu cele cinci state din Asia Centrală.

Materialul de tip *policy brief* intitulat „European Union in Central Asia during the Covid-19 Pandemic: Crisis Response and Future Recovery” cuprinde o analiză pe larg a concluziilor prezentate anterior.

Textul integral al materialului, disponibil în limba engleză, poate fi accesat [aici](#).

Ana-Maria Anghelescu
Serviciul Studii Europene

Lansarea volumului „România sustenabilă: concepte și instrumente-suport pentru o transformare circulară a economiei românești”

Club România a lansat în data 15 septembrie 2021 cel de-al șaselea volum din seria Caiete Documentare, în cadrul unei conferințe tematice intitulate „România și geopolitica schimbărilor climatice”. Evenimentul a fost deschis de fondatorul Club România, Marius Stoian, care a afirmat că „volumul *România sustenabilă* încearcă să ofere o imagine cât mai completă asupra impactului pe care Revoluția Verde - care are drept scop salvarea planetei și care se întrepătrunde cu cea digitală - o generează nu numai pentru parametrii economiei noastre, ci pentru întreaga viață socială și politică așa cum le vedem în prezent”. Demersul de cercetare reunește peste 100 de autori din întreaga țară, iar în cadrul conferinței de lansare au fost susținute aproximativ 20 de scurte intervenții cu privire la materialele redactate.

Caietul documentar nr. 6 a fost coordonat de Ana Maria Mihăescu, Mihai Toader-Pasti și Adriana Băițan, iar Institutul European din România a sprijinit demersul de cercetare prin prezentarea rezultatelor studiului de strategie și politici SPOS 2018 cu privire la economia circulară, cât și prin contribuții noi, elaborate de Eliza Vaș și Mihai Sebe (Serviciul Studii Europene). Eliza Vaș a realizat un material cu privire la **economia circulară - concepte și principii pentru construirea unui nou sistem economic**, în care a analizat aspecte ce țin de definițiile economiei circulare, tipurile de discurs asociat, principiile economiei circulare și aplicabilitatea acestora, respectiv exemple concrete de tranziție către economia circulară. Articolul redactat de Mihai Sebe, șef Serviciul Studii Europene, a vizat **analiza sondajelor de tip Eurobarometru din 2007 și 2019 cu privire la atitudinea cetățenilor europeni/români față de problemele de mediu**.

Este de menționat faptul că volumul include contribuții variate privind: dezvoltarea sustenabilă ca răspuns la provocările climatice, tendințe globale în domeniul sustenabilității (de exemplu, numărul companiilor care raportează la nivel global pe creștere durabilă a crescut în ultimii 30 de ani de la 17 la 80%), comerțul internațional și economia circulară, Uniunea Europeană și Pactul verde european, implementarea ESG (governanța de mediu, socială și corporativă) în mediul de afaceri, inovația în industria ambalajelor, sistemul de garanție-returnare și implementarea acestuia în România, recuperarea deșeurilor de electronice și electrocasnice, industria cimentului și a betonului, competențele și locurile de muncă verzi ș.a.

Eliza Vaș
Serviciul Studii Europene

Analiza nevoilor de formare în rândul administrației publice din România

Ultimul trimestru al acestui an ne readuce în atenție actualizarea analizei nevoilor de formare în administrația centrală și locală. Acest proces se desfășoară ca o continuare firească a demersurilor inițiate de Biroul formare în anii anteriori. Astfel, se urmărește corelarea specificului activității personalului angajat în instituțiile publice cu oferta cursurilor oferite de Institutul European din România (IER), rezultată din noile reglementări și cerințele apărute în domeniul afacerilor europene.

Ca urmare a analizei de nevoi derulate în anul 2018, a fost decis, la nivelul IER, ca în anul următor să fie introduse două noi cursuri („Introducere în afaceri europene” și „Sistemul normativ al UE”). Cele două cursuri acoperă, pe de o parte, lămurirea unor noțiuni de bază referitoare la construcția europeană, principalele instituții ale UE și desfășurarea procesului decizional, iar pe de altă parte elemente esențiale privitoare la specificul sistemului normativ și la protecția drepturilor fundamentale în cadrul Uniunii.

Tot ca rezultat al feedbackului primit din partea instituțiilor publice în urma analizei nevoilor de formare, au fost prezentate noi cursuri-pilot și în anul precedent: „Avertizarea de integritate în administrația publică” și „Provocări de securitate cibernetică în afacerile europene”.

Noul proces de analiză a nevoilor de formare va demara în luna octombrie a.c., chestionarele de analiză urmând să fie trimise unui număr reprezentativ de instituții publice, unele dintre acestea aflându-se în lista de colaboratori cu tradiție ai IER. Centralizarea informațiilor primite se va desfășura pe parcursul lunii decembrie, iar interpretarea datelor și conturarea noilor propuneri de formare în domeniul afacerilor europene vor fi realizate la începutul anului 2022.

Cu această ocazie, IER își propune să investigheze nu numai subiectele de interes pentru dezvoltarea personalului din administrația publică în direcția afacerilor europene, ci și apetența publicului-țintă pentru cursurile online nou introduse în contextul pandemiei de COVID-19.

Ca și până acum, informațiile colectate vor fi folosite pentru stabilirea ofertei de cursuri a IER, luând în calcul sugestiile primite din partea repondenților în vederea confirmării și a diversificării ofertei existente.

Iulia Vladimirov
Serviciul Formare și Proiecte

Informații despre oferta de cursuri a IER

Diplomație și protocol (online)	Sistemul normativ al UE (online)	Norme și proceduri de tehnică legislativă (online)
<i>Obiective generale</i>		
- Deprinderea abilităților de a lucra într-un mediu de relaționare oficială / internațională prin înțelegerea elementelor cheie ale etichetei diplomatice. - Utilizarea corectă a protocolului într-un astfel de mediu.	- Dobândirea unor cunoștințe legate de sistemul normativ al UE și de regulile de aplicare a normelor europene. - Înțelegerea corelației dintre dreptul UE și dreptul național al statelor membre.	- Înțelegerea și definirea principalelor aspecte referitoare la elaborarea actelor normative. - Înțelegerea și utilizarea adecvată a terminologiei domeniului elaborării actelor normative.
<i>Durata</i>		
Cursul se desfășoară pe parcursul a patru zile (total: 12 ore de instruire teoretică și practică).		
<i>Detalii</i>		
Mai multe informații sunt disponibile aici .	Mai multe informații sunt disponibile aici .	Mai multe informații sunt disponibile aici .

Redactor-șef: Eliza Vaș
Redactori: Mihai Sebe, Ionuț-Mircea Marcu, Mihaela-Adriana Pădureanu, Ana-Maria Andreea Anghelescu
Revizie RO: Mariana Bara
Traduceri RO-EN: Ionuț-Mircea Marcu, Mihaela-Adriana Pădureanu, Ana-Maria Andreea Anghelescu, Laura Ștefania Anton, Raluca Brad, Iulia Vladimirov
Grafică & DTP: Mihai Paraschiv

* Textele publicate în acest Newsletter exprimă opinia autorilor și nu reprezintă poziția oficială a Institutului European din România.

ISSN 2065 - 457X

Pentru a primi viitoarele numere ale Newsletterului IER, vă puteți abona [aici](#).

Institutul European din România
 Bld. Regina Elisabeta nr. 7-9, RO - 030016, București, România
 Tel: (+4021) 314 26 96/110 / Fax: (+4021) 314 26 66
 Contact: newsletter@ier.gov.ro
 Web: <http://ier.gov.ro>